

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Petry Weissové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **prof. Ing. V. S., Csc., LL.M., Dr.Sc.**, zast. JUDr. Vítem Horáčkem, Ph.D., advokátem, se sídlem Václavská 316/12, Praha 2, proti žalovanému: **Český telekomunikační úřad**, se sídlem Sokolovská 219/58, Praha 9, proti rozhodnutí předsedkyně Rady žalovaného ze dne 18. 1. 2021, č. j. ČTÚ-58 379/2020-603, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 6. 10. 2022, č. j. 11 A 163/2021-62,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 4.114 Kč, k rukám jeho zástupce JUDr. Víta Horáčka, Ph.D., advokáta, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 2. 11. 2020, č. j. ČTÚ-50 328/2020-611 (dále jen „rozhodnutí správního orgánu prvního stupně“), zamítl žalobcovu žádost o uhrazení odměny a náhrady nákladů souvisejících s jeho výsledkem jako znalce ve správním řízení (dále jen „znalečné“) v návaznosti na zpracování znaleckého posudku č. 2267/2009 ze dne 28. 11. 2009 (dále jen „znalecký posudek“), které uplatnil vyúčtováním ze dne 3. 10. 2020 ve výši 19.157,50 Kč.

[2] Předsedkyně Rady žalovaného (dále jen „předsedkyně Rady“) shora označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) zamítla rozklad žalobce a potvrdila rozhodnutí správního orgánu prvního stupně.

II.

[3] Žalobce se proti napadenému rozhodnutí bránil žalobou u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), který je v záhlaví uvedeným rozsudkem (dále jen „napadený rozsudek“) zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[4] Městský soud za spornou považoval otázku, zda lze žalobci uhradit znalečné, ačkoliv jím zpracovaný znalecký posudek, který ve správním řízení před žalovaným předložil účastník správního řízení (společnost T-Mobile Czech Republic a.s.), neobsahoval v době jeho vyhotovení (v roce 2009) ani v době výsledku znalce před správním orgánem (v roce 2020) doložku ve smyslu § 127a o. s. ř. o tom, že si je znalec vědom následků vědomě nepravdivého znaleckého posudku (dále jen „doložka“). Žalobce totiž namítal, že žalovaný nemůže absenci této doložky ve znaleckém posudku považovat za vadu, pro kterou se na znalecký posudek nebude hledět jako na posudek § 56 ve spojení s § 127a o. s. ř., když v průběhu celého správního řízení k tomuto znaleckému posudku žalovaný přistupoval jako ke znaleckému posudku splňujícímu tyto požadavky a neupozornil jej na tuto jeho vadu. Navíc v době zadání znaleckého posudku § 127a o. s. ř. ani nebyl platný, žalobce následně doložku po vydání napadeného rozhodnutí doplnil a k úkonům, za které požadoval znalečné, jej žalovaný předvolal a vyslechl jako znalce.

[5] Městský soud dovodil, že žalobce doložku do znaleckého posudku doplnil až po vydání napadeného rozhodnutí a s ohledem na § 75 odst. 1 s. ř. s. musí vycházet ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. V té době znalecký posudek doložku neobsahoval. Městský soud se však přesto ztotožnil se žalobcovou argumentací, podle níž absence doložky není v posuzovaném případě s ohledem na skutkové okolnosti případu dostatečným důvodem pro nevyhovění jeho žádosti o úhradu znalečného.

[6] S odkazem na usnesení Ústavního soudu ze dne 12. 5. 2011, sp. zn. II. ÚS 3020/08 (v němž se zabýval použitelností znaleckého posudku bez uvedené doložky v trestním řízení), a navazující judikaturu Nejvyššího soudu v civilních věcech (rozsudek ze dne 26. 9. 2018, sp. zn. 30 Cdo 3417/2016), jakož i na závěry odborné literatury totiž vysvětlil, že absence uvedené doložky nepředstavuje vadu neodstranitelnou.

[7] Podle městského soudu v nynějším případě žalovaný ke znaleckému posudku žalobce přistupoval jako ke znaleckému posudku ve smyslu § 56 správního řádu, nikoliv jako k listinnému důkazu (odbornému vyjádření). Žalovaný totiž dne 28. 8. 2020 provedl výslech žalobce jako znalce poté, co mu rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 29. 1. 2020, č. j. 11 A 123/2019-89, bylo uloženo skrze výslech znalce/ů odstranit rozpory v předložených znaleckých posudcích, které ve správním řízení se společností T-Mobile Czech Republic a.s. tvořily podklady rozhodnutí. Městský soud upozornil na to, že z protokolu o ústním jednání konaném ve správním řízení ze dne 28. 8. 2020 vyplynulo, že účelem tohoto jednání byl právě výslech žalobce jako znalce ve věci jím podaného znaleckého posudku z roku 2009. Zdůraznil též, že žalobci před zahájením jeho výsledku žalovaný připomněl znalecký slib a že u některých položených otázek žalovaný znalci stanovil lhůtu 30 dnů pro písemné doplnění jeho odpovědí, které z důvodu časového odstupu od vypracování původního znaleckého posudku nebyl schopen při výsledku

pokračování

odpovědět. Městský soud proto shledal, že vzhledem k těmto okolnostem nelze žalobci vyčítat absenci doložky a z tohoto důvodu odmítnout uhradit znalečné.

III.

[8] Proti napadenému rozsudku se žalovaný (dále jen „stěžovatel“) brání kasační stížností z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Navrhuje jej zrušit a věc vrátit městskému soudu k dalšímu řízení.

[9] Stěžovatel v úvodu kasační stížnosti zdůrazňuje, že žalobce doplnil doložku do znaleckého posudku až po vydání napadeného rozhodnutí a že judikatura citovaná v napadeném rozsudku mluví na problematiku použitelnosti znaleckého posudku jako důkazu při absenci doložky, ale nezabývá se otázkou samotného nároku na přiznání znalečného či tím, zda pozdějším doplněním doložky dojde ke zhojení nedostatečného procesního charakteru znaleckého posudku jako důkazu. Podle stěžovatele je klíčové, že žalobce požaduje znalečné za úkony časově předcházející dodatečnému doplnění znalecké doložky. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 7. 2015, č. j. 9 As 206/2014-48, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 12. 2016, č. j. 2 As 194/2016-29, stěžovatel dovozuje použitelnost znaleckého posudku jako posudku zadaného správním orgánem ve správním řízení pouze u znaleckého posudku, který obsahuje doložku podle § 127a o. s. ř. Před zařazení textu uvedeného ustanovení do občanského soudního řádu nebylo možné znalecký posudek objednaný a předložený účastníkem řízení formálně považovat za znalecký posudek ve smyslu § 56 správního řádu, ale toliko za odborné vyjádření, tedy za listinný důkaz.

[10] Podle stěžovatele proto, že znalecký posudek doložku v rozhodné době (před vydáním napadeného rozhodnutí) neobsahoval, nelze jej do doby odstranění vady spočívající v absenci doložky považovat za znalecký posudek, na který bylo možno nahlížet jako na znalecký posudek podle § 56 správního řádu. Obdobně je proto třeba nahlížet i na otázku úhrady znalečného. Stěžovatel se dovolává § 31 odst. 2 a § 32 odst. 7 zákona č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech (dále jen „zákon o znalcích“) ve spojení s 25 odst. 1 vyhlášky č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících (dále jen „vyhláška č. 37/1967 Sb.“), z nichž dovozuje, že znalečné hradí znalci zadavatel znaleckého posudku a pokud si správní orgán posudek nevyžádal, o znalečném nerozhoduje. Stěžovatel dodává, že odměna za vypracování znaleckého posudku byla dohodnuta smlouvou mezi znalcem a osobou, která si znalecký posudek objednala, tudíž podle § 18 odst. 4 zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících (dále jen „zákon o znalcích a tlumočnících“) je požadované znalečné součástí této odměny.

IV.

[11] Žalobce ve svém vyjádření navrhuje kasační stížnost zamítnout jako nedůvodnou. Přisvědčuje právnímu posouzení věci, jak jej provedl městský soud. Za zásadní považuje, že v řízení před městským soudem bylo prokázáno, že stěžovatel k posudku žalobce přistupoval jako ke znaleckému posudku ve smyslu § 56 správního řádu a k žalobci jako ke znalci. Žalobce také odkazuje na související rozsudek Městského soudu v Praze, v němž bylo stěžovateli uloženo, aby žalobce vyslechnul jako znalce pro odstranění rozporů ve znaleckých posudcích, kterými se ve správním řízení zabýval. Žalobce opakuje, že absence

doložky je podle ustálené judikatury Ústavního soudu pouze formální odstranitelnou vadou.

[12] Podle žalobce z argumentace stěžovatele není zřejmé, jaký charakter by měl jeho výslech, pokud by se nejednalo o výslech znalce. Znalec neměl postavení svědka ani účastníka řízení. Rovněž považuje za nepřijatelné stěžovatelovo tvrzení, že odměna dohodnutá mezi žalobcem a zhotovitelem zahrnuje i znalečné za veškeré úkony do budoucna. Závěrem žalobce rekapituluje, že mu za úkony provedené na žádost správního orgánu náleží znalečné podle § 139 odst. 2 o. s. ř., tedy odměna a náhrada hotových výdajů. Ve zbytku odkázal na svoji žalobu, neboť podle jeho názoru stěžovatel neuvádí žádnou novou argumentaci.

V.

[13] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[14] Kasační stížnost není důvodná.

[15] Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že na znalecký posudek zhotovený žalobcem v roce 2009 nebylo možné hledět jako na znalecký posudek vyžádaný správním orgánem, protože neobsahoval doložku podle § 127a o. s. ř. Z toho dovozuje, že odměna znalce se řídí smlouvou žalobce se zadavatelem znaleckého posudku. Podle stěžovatele se judikatura použitá městským soudem v napadeném rozsudku zabývá pouze otázkou použitelnosti znaleckého posudku v případě absence doložky, nikoliv přiznáním znalečného v případě znaleckého posudku bez této doložky.

[16] Podle § 127a věty první o. s. ř., *jestliže znalecký posudek předložený účastníkem řízení má všechny zákonem požadované náležitosti a obsahuje doložku znalce o tom, že si je vědom následků vědomě nepravdivého znaleckého posudku, postupuje se při provádění tohoto důkazu stejně, jako by se jednalo o znalecký posudek vyžádaný soudem.*

[17] Podle § 56 správního řádu, *závisí-li rozhodnutí na posouzení skutečností, k nimž je třeba odborných znalostí, které úřední osoby nemají, a jestliže odborné posouzení skutečností nelze opatřit od jiného správního orgánu, správní orgán usnesením ustanoví znalce.*

[18] Není sporné, že žalobcem podaný znalecký posudek v době jeho vyhotovení, tj. v roce 2009, neobsahoval doložku podle § 127a o. s. ř. a že žalobce doložku ve smyslu § 127a o. s. ř. ke znaleckému posudku doplnil až dne 22. 1. 2021, tedy teprve poté, co bylo vydáno napadené rozhodnutí a co nabylo právní moci (18. 1. 2021). V době rozhodování žalovaného a vydání napadeného rozhodnutí (tedy v době rozhodné ve smyslu § 75 odst. 1 s. ř. s.) znalecký posudek tuto doložku neobsahoval, jak správně uvedl i městský soud v napadeném rozsudku. Pro úplnost lze k právě uvedenému dodat, že v době vypracování znaleckého posudku nebyl § 127a o. s. ř. účinnou právní normou. Tou se stal teprve s účinností od 1. 9. 2011 v důsledku novelizace občanského soudního řádu provedené zákonem č. 218/2011 Sb.

pokračování

[19] Stěžejní otázkou tedy bylo, zda absence uvedené doložky v době vyhotovení znaleckého posudku a také v době výsledku znalce (a písemného doplnění znaleckého posudku, které znalec provedl na žádost stěžovatele) má vliv na přiznání znalečného.

[20] Judikatura již dříve dovodila, že „striktně vzato lze ve správním řízení za znalecký posudek označit pouze takový posudek, který podal znalec ustanovený správním orgánem podle § 56 správního řádu. Uvedený pojem ovšem správní praxe běžně užívá i pro posudky vyhotovené soudním znalcem a předložené účastníkem řízení (příčemž např. v řízení před soudem se takové označení opírá o výslovnou úpravu v § 127a občanského soudního řádu). V nyní posuzovaném případě je toto širší užití pojmu zcela přijatelné, neboť autoři obou posudků jsou soudními znalci příslušného oboru i specializace a jejich posudky obsahem i formou splňují náležitosti stanovené v § 13 vyhlášky č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů, tudíž je namístě s těmito posudky jako se znaleckými nakládat.“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 11. 2013, č. j. 6 As 61/2013-36).

[21] Na výše uvedené závěry Nejvyšší správní soud navázal v rozsudku ze dne 2. 7. 2015, č. j. 9 As 206/2014-48, ve kterém vyslovil, že „i v řízení před správním orgánem musí být takový posudek předložený účastníkem řízení, pokud splňuje náležitosti uvedené v § 127a o. s. ř., hodnocen stejně jako důkaz znaleckým posudkem. A obdobně znalec, který vypracoval odborný posudek, bude případně vyslechnut jako znalec, tedy k odborným otázkám, nikoliv k okolnostem, které vnímal svými smysly.“

[22] Zbývá v této souvislosti dodat, že ani stěžovatel v kasační stížnosti nerozporuje, že absence doložky je vadou znaleckého posudku, kterou lze odstranit. Sporným tudíž zůstává pouze to, zda s ohledem na závěry citované judikatury a skutkové okolnosti případu lze v dané věci znalci přiznat znalečné v souvislosti s jeho výsledkem a případně písemným doplněním jeho výpovědi ve správním řízení.

[23] Nejvyšší správní soud ze správního spisu ověřil, že stěžovatel ve správním řízení v souladu se závazným právním názorem správního soudu (viz odst. [7]) na 28. 8. 2020 nařídil ústní jednání, jehož účelem bylo vyslechnutí žalobce jako znalce ve věci jím podaného znaleckého posudku z roku 2009 za účelem odstranění rozporů ve znaleckých posudcích, které byly ve správním řízení vedeném stěžovatelem zhotoveny (jeden na základě zadání správního orgánu a druhý předložený účastníkem řízení a zhotovený žalobcem). Při tomto ústním jednání stěžovatel ověřil totožnost žalobce jako soudního znalce, vyzval jej k potvrzení jeho povinností vyplývajících ze znaleckého slibu, zeptal se jej, zda setrvává na závěrech znaleckého posudku a následně přistoupil k jeho výsledku. Z protokolu o tomto jednání také vyplývá, že s ohledem na skutečnost, že se žalobce vzhledem k časovému odstupu od data zpracování znaleckého posudku nebyl schopen k některým kladeným otázkám vyjádřit, stěžovatel mu poskytl lhůtu 30 dnů pro doplnění těchto odpovědí k nezodpovězeným otázkám písemnou formou.

[24] Z uvedeného je zcela zřejmé, že stěžovatel ke znaleckému posudku fakticky, bez ohledu na to, že neobsahoval doložku podle § 127a o. s. ř., přistupoval jako k posudku ve

smyslu § 56 správního řádu (zadanému správním orgánem), nikoliv jako k odbornému vyjádření, tedy k listinnému důkazu. Je to zřejmé i z toho, že žalobce vyslyšel jako zpracovatele tohoto posudku, tedy znalce, k odborným otázkách, kterých se posudek týkal, nikoliv jako svědka či osobu v jiném obdobném procesním postavení o tom, jak určitý skutkový děj vnímal svými smysly. Ze strany stěžovatele se vzhledem k absenci doložky podle § 127a o. s. ř. nepochybně jednalo o nesprávný postup. Ten však podle Nejvyššího správního soudu nelze nyní přičítat k tíži žalobci.

[25] Pokud tedy stěžovatel měl v průběhu správního řízení za to, že absence doložky je vada, pro kterou by byla vyloučena použitelnost znaleckého posudku podaného žalobcem jako posudku ve smyslu § 56 správního řádu, měl žalobce vyzvat k doplnění této doložky, a to před zahájením jeho výslechu při ústním jednání dne 28. 8. 2020. Jak již výše uvedeno, nedostatek této doložky představoval vadu odstranitelnou [srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 12. 5. 2011, sp. zn. II. ÚS 3020/08, podle nějž *„znalecký posudek vypracovaný na návrh strany, v němž chybí znalecká doložka, lze v řízení před soudem číst jen jako listinný důkaz (např. jako odborné vyjádření). Je však na místě přisvědčit stěžovateli, že jde o nedostatek znaleckého posudku, který je zhojitelný, a to buď písemnou formou (upozorněním znalce v dopise na uvedené pochybení a výzvou k jeho odstranění), nebo v rámci poučení znalce před jeho výslechem přímo u hlavního líčení (srov. k tomu rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tz 100/2007 ze dne 27. 3. 2008, R 36/2004).“*].

[26] Žalobce tudíž bezesporu mohl tuto doložku podle § 127a o. s. ř. připojit dodatečně, a to právě v souvislosti se svým výslechem, a uvedený odstranitelný nedostatek znaleckého posudku tak zhojit. K takovému doplnění však stěžovatel znalce nevyzval, přesto jej jako znalce vyslechl a se znaleckým posudkem jím zpracovaným nakládal jako se znaleckým posudkem podle § 56 správního řádu, aniž mu však posléze nahradil znalečné s tímto výslechem související. Nejvyšší správní soud opětovně zdůrazňuje, že tento nesprávný stěžovatelův postup nemůže jít k tíži žalobce.

[27] Opačný závěr by byl totiž v rozporu s legitimním očekáváním žalobce, které nabyl, byl-li vyslyšán při ústním jednání nařízeném stěžovatelem jako znalec. Jak ostatně vyslovil Ústavní soud v nálezu ze dne 11. 5. 2021, sp. zn. II. ÚS 806/21, *„znalci mají v soudních řízeních významné postavení a jejich oprávněné nároky si zasluhují ochranu. Při rozhodování o jejich odměnách a náhradách musí soudy vykládat podústavní právo s respektem k právu na ochranu majetku a s ním spojeným legitimním očekáváním ve smyslu čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě. Znalci ustanovenému soudem vzniká legitimní očekávání, že mu v souladu s příslušnými právními předpisy budou nahrazeny náklady, které účelně vynaložil v souvislosti se zpracováním znaleckého posudku.“* Tyto závěry lze podle Nejvyššího správního soudu *mutatis mutandis* použít i v souzené věci.

[28] Pokud by žalobcem zpracovaný znalecký posudek doložku podle § 127a o. s. ř. obsahoval (byla-li by doplněna ke stěžovatelově výzvě před výslechem žalobce), postupovalo by se stejně jako v případě znaleckého posudku vyžádaného správním orgánem, tedy podle § 25 odst. 1 vyhlášky č. 37/1967 Sb. (ve spojení s § 19 vyhlášky č. 504/2020 Sb., o znalečném). Tedy i výslech znalce k tomuto znaleckému posudku by se prováděl za podmínek, které s sebou nesou povinnost správního orgánu nahradit znalci

pokračování

znalečné. Výslech znalce, kterého předvolal správní orgán, by totiž v takovém případě byl součástí podání znaleckého posudku (srov. k tomu přiměřeně HROMADA, Miroslav. § 127a [Znalecký posudek předložený účastníkem]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 637.).

[29] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že pokud stěžovatel k žalobci ve správním řízení přistupoval jako ke znalci a vyslýchal jej k odborným otázkám souvisejícím s jím vyhotoveným znaleckým posudkem a pokud k tomuto posudku přistupoval jako k posudku podle § 56 správního řádu zadanému správním orgánem (jako kdyby obsahoval doložku podle § 127a o. s. ř.), měl shodný postoj zaujmout i v otázce znalečného, které žalobce uplatnil v souvislosti s jeho výslechem provedeným ve správním řízení, a to přes absenci doložky podle § 127a o. s. ř. Bylo totiž výlučně pochybením žalovaného, že neumožnil znalci přinejmenším v době před jeho výslechem doplnit doložku podle § 127a o. s. ř. do znaleckého posudku, k jehož závěrům byl znalec vyslechnut. Městský soud tedy dospěl ke správnému právnímu závěru a kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. nebyl naplněn.

VI.

[30] Kasační stížnost není pro výše uvedené důvodná, a proto ji Nejvyšší správní soud ve smyslu § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[31] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, nemá tedy právo na náhradu nákladů tohoto řízení.

[32] Žalobci jako v řízení o kasační stížnosti úspěšnému účastníkovi náleží náhrada nákladů řízení ve výši 4.114 Kč. Tyto náklady sestávají z odměny za zastoupení advokátem za jeden úkon právní služby ve výši 3.100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d), ve spojení s § 7 bodem 5. vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)] za vyjádření ke kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. S tím souvisí též náhrada hotových výdajů za tento úkon v souladu s § 13 odst. 4 advokátního tarifu v rozsahu 300 Kč. Zástupce žalobce doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty. O částku této daně v rozsahu 714 Kč (21 % z 3.400 Kč) se tudíž zvyšuje odměna a náhrada hotových výdajů zástupce žalobce. Celkovou částku ve výši 4.114 Kč je stěžovatel povinen uhradit k rukám zástupce žalobce do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. března 2024

Mgr. Petra Weissová

předsedkyně senátu